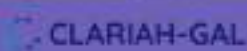

II Xeira CLARIAH-GAL

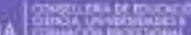
9 de maio de 2025
Facultade de Filoloxía (USC)

Organizadoras: USC i/g Galaxia de Lingua Gallega

Financiación: Xunta de Galicia, Consellería de Educación, Ciencia, Universidades e Formación Profesional

Cartografía sonora: Humanidades Dixitais para a recuperación do patrimonio musical de Galicia © 2025 by [Montserrat Capelán y Laura Touriñán-Morandeira](#) is licensed under [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International](#)

CARTOGRAFÍA SONORA: HUMANIDADES DIXITAIS PARA A RECUPERACIÓN DO PATRIMONIO MUSICAL DE GALICIA

MONTSERRAT CAPELÁN (IHUS-USC)
LAURA TOURIÑÁN MORANDEIRA (IH-CCHS-CSIC)

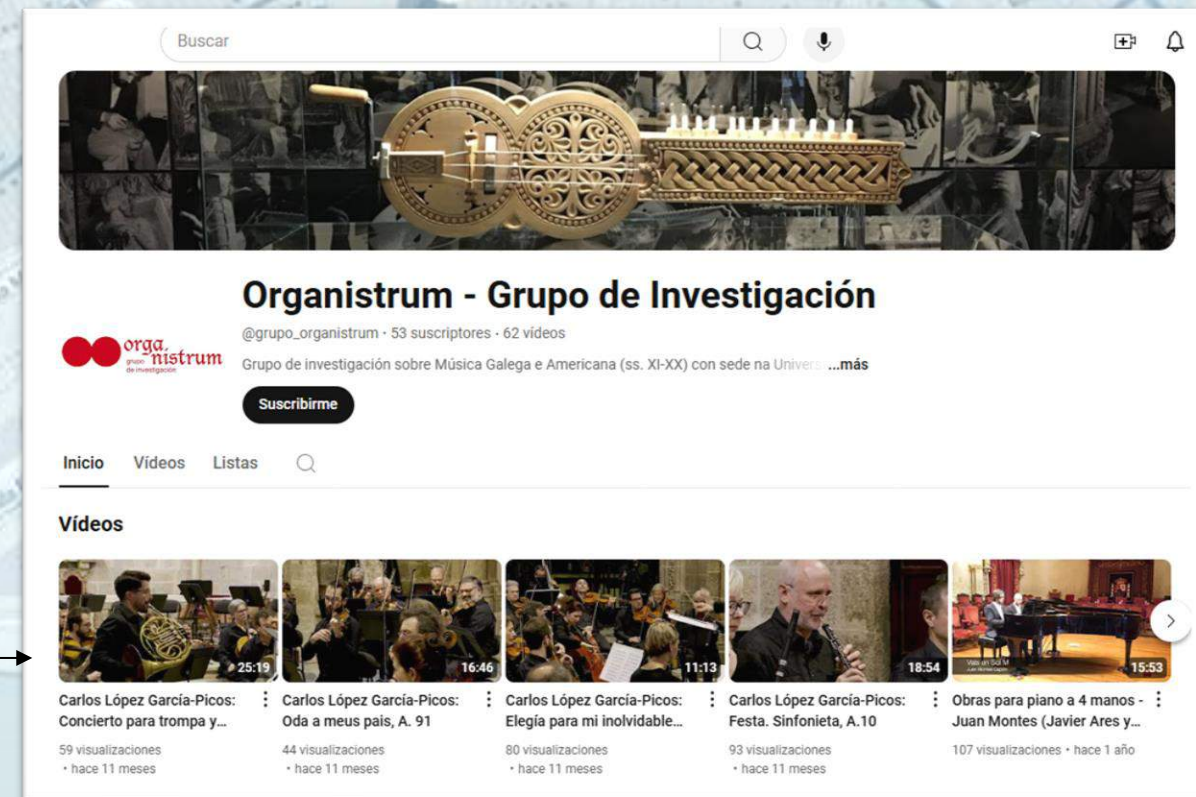
XUNTA
DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN,
CIENCIA, UNIVERSIDADES E
FORMACIÓN PROFESIONAL

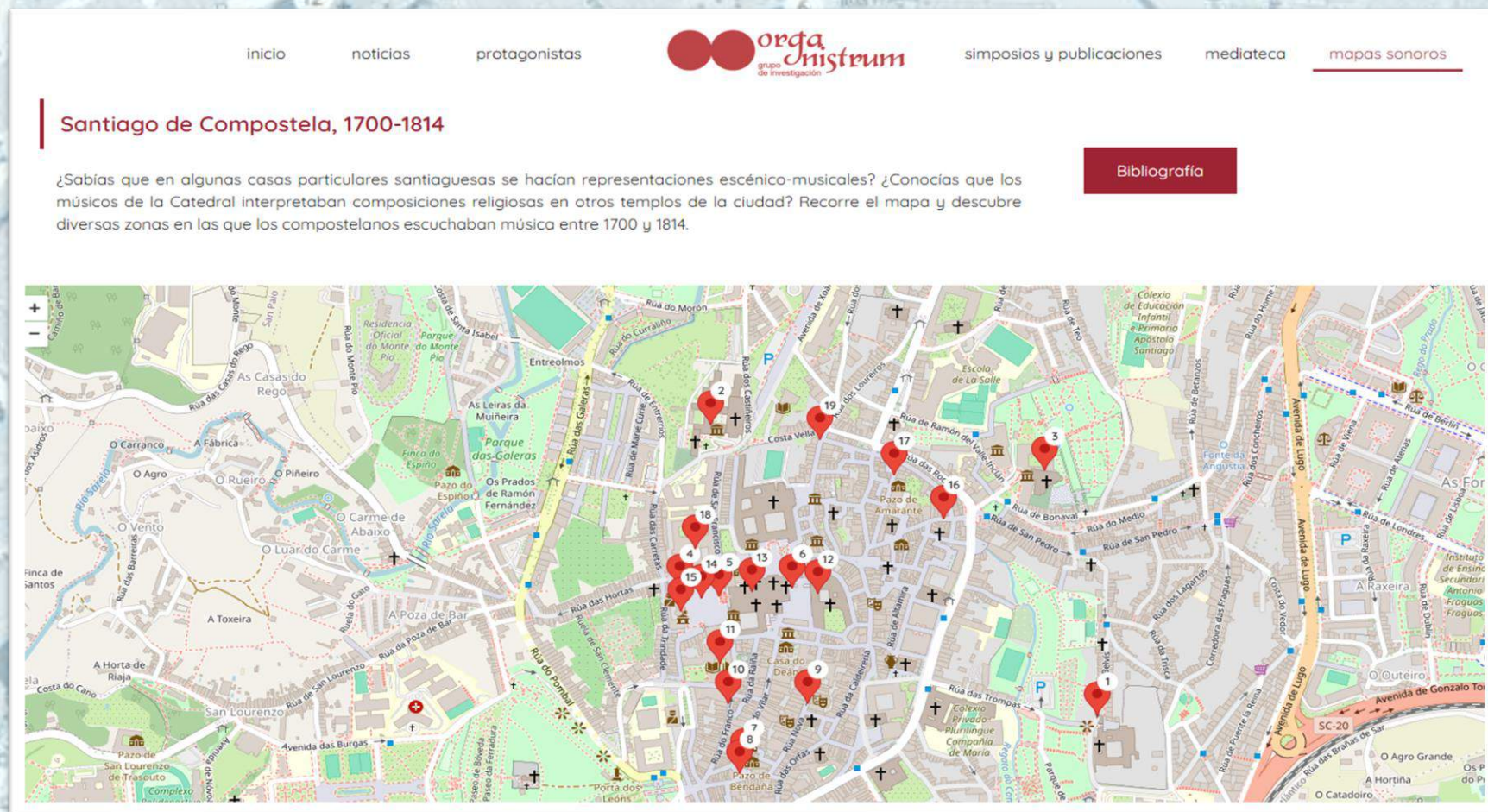
ANTECEDENTES NO GRUPO ORGANISTRUM (I)

- **Equipo interdisciplinar:** musicólogos, intérpretes, etc.
- Antecedentes:
 - Gravacións modernas (ej. de Juan Montes, *In Itinere...*),
 - Recuperación de gravacións históricas (ej. Andrés Gaos),
 - Concertos de estreas e re-estreas, etc.
 - Recuperación en aberto en Youtube:
https://www.youtube.com/@grupo_organistrum

ANTECEDENTES NO GRUPO ORGANISTRUM (II)

- Contexto: proxecto máis amplo de mapas sonoros de 7 cidades galegas en diferentes épocas (ex. mapa sonoro de Santiago de Compostela no s. XVIII)

METODO LOXÍA

Metodoloxías
tradicionais

- Arquivo
- Edición crítica
- Gravación sonora
- Musicoloxía urbana
- Teoría das redes sociais

Humanidades
Dixitais /
Musicoloxía
Dixital

- e-Science
- E-Research
- Open accesss
- Cartografía dixital

MUSICOLOXÍA
MODERNA

MAPA SONORO: A CORUÑA, 1840-1936

<https://grupo-organistrum.com/mapa-coruna-xix/>

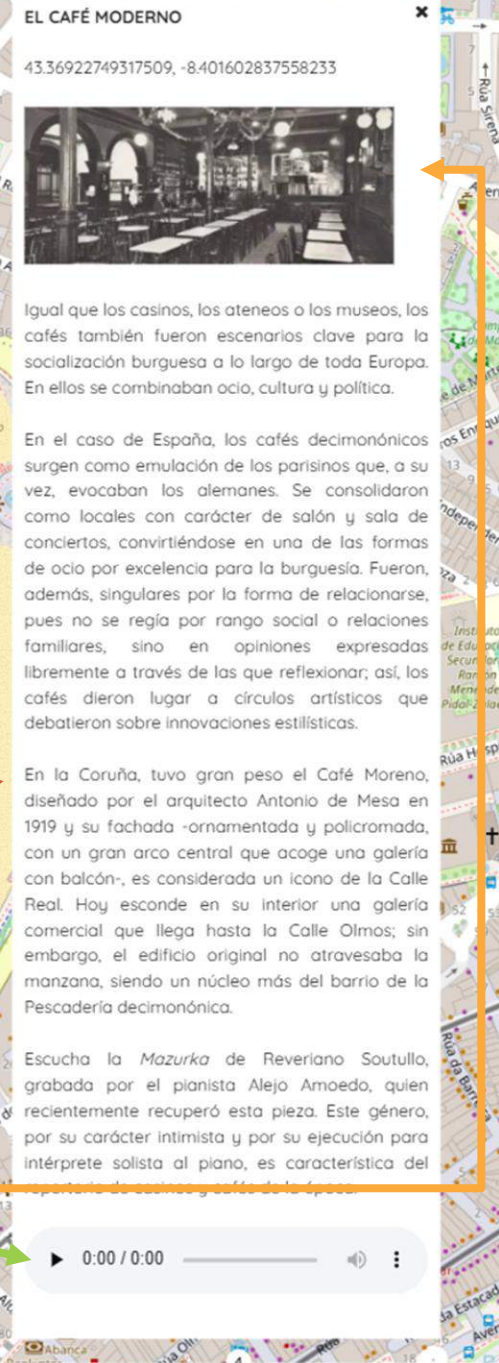
REALIZACIÓN DO MAPA

1. Primeira proposta de ubicación para o mapa (21 ubicacións):

- Distintas zonas da cidade
- Lugares históricos de interese
- Arquitectónicamente atractivos
- Que permitan mostrar distintos tipos de música e distintos ambientes de socialización en torno á música

2. Selección definitiva de **soundmarks** (16 ubicacións)

- Información histórica que os fundamente (fontes e bibliografía)
- Existencia de música grabada (propia o de outros; previamente existente ou realizada ex profeso)
- Imaxes históricas
- Realizable “a pé” (factible)

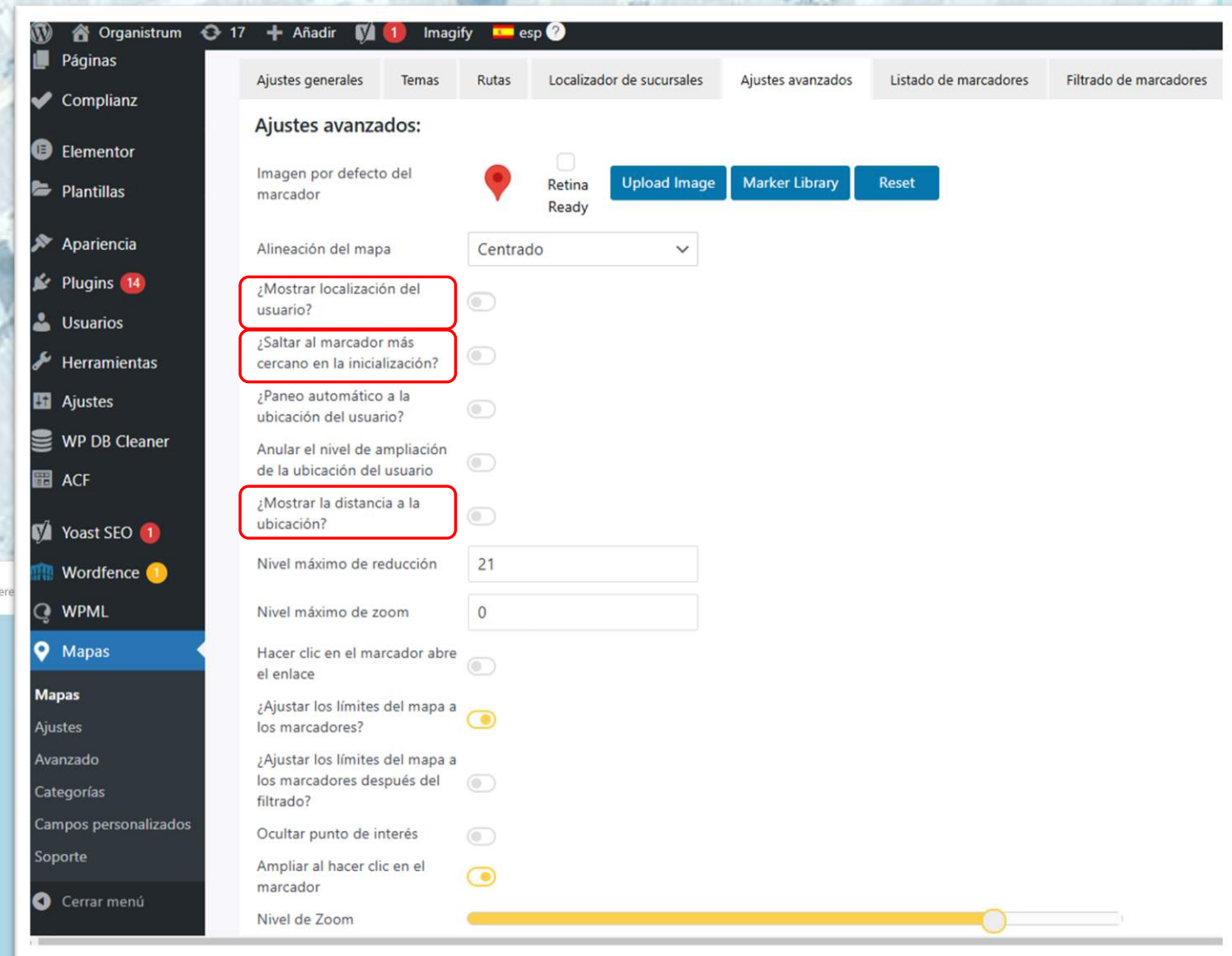
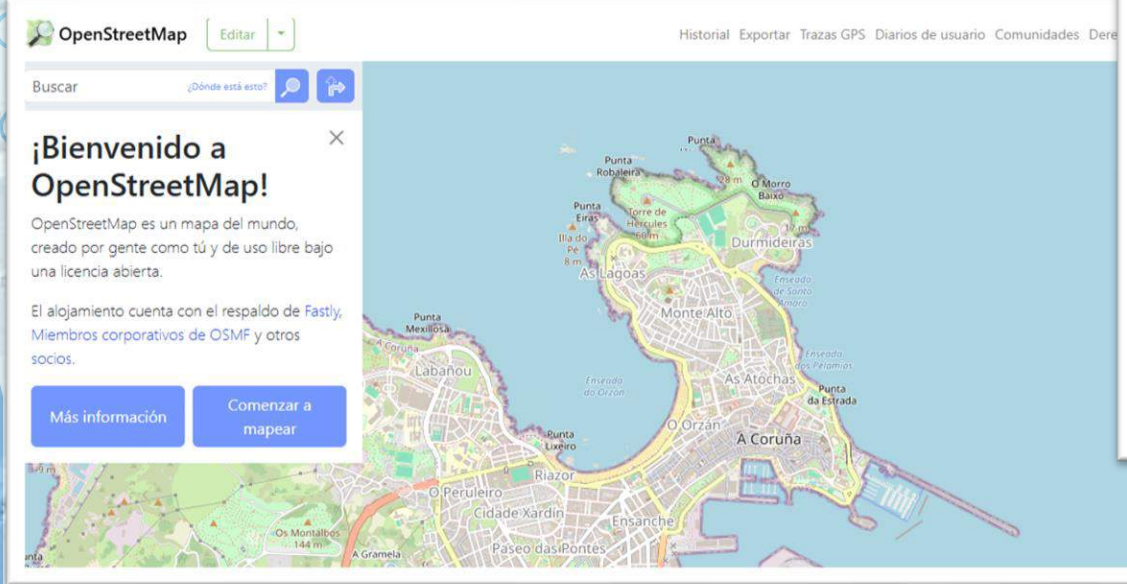

REALIZACIÓN DO MAPA

3. Implementación dixitalmente de *soundmarks* no mapa:

- Tecnoloxía: OpenStreetMap + web Organistrum
- ...

<https://www.openstreetmap.org/#map=6/40.01/-2.49>

REALIZACIÓN DO MAPA

3. Implementación de entradas no mapa

- Texto agradable e accesible: para ler ou escoitar (gravación futura en Laboratorio Sonoro Organistrum de narrador)
- Tramitación de imaxes históricas (permisos de dereitos)
- Tramitación de gravacións de audio e/ou vídeo (permisos de dereitos)

A noite de San Xoán

Obra

A noite de San Xoán (cantar novo). Cantares viejos y nuevos de Galicia, 2ª Serie, n.º5.

Autor

Marcial del Adalid; Poesía de Fanny Garrido.

Intérpretes

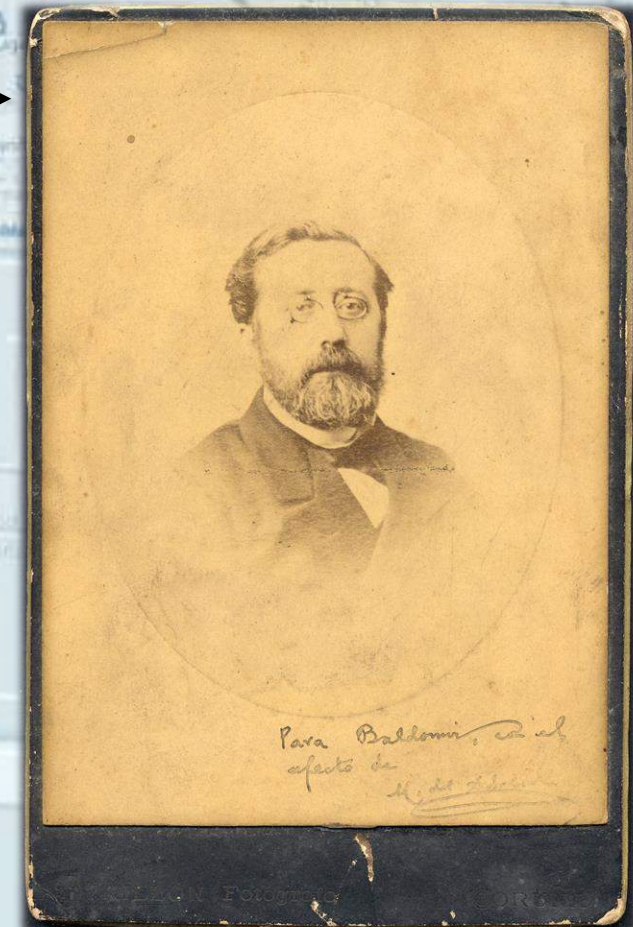
Susana de Lorenzo (soprano)
Alejo Amoedo (piano)

Cámara e editor de vídeo

Jesús W Sú

Lugar e data

Ciclo de concertos Carlos López
García-Picos, Rianxo, xuño 2022

REALIZACIÓN DO MAPA

4. Ubicar no mapa os marcadores sonoros:

- Situación exacta no mapa (dirección histórica fundamentada + coordenadas actuais)

Editar el marcador

Título

CASA DE MARCIAL DEL ADALID Y GURREA

Dirección/GPS

43.36697819995436,-8.404368910318812

Descripción

Añadir medios

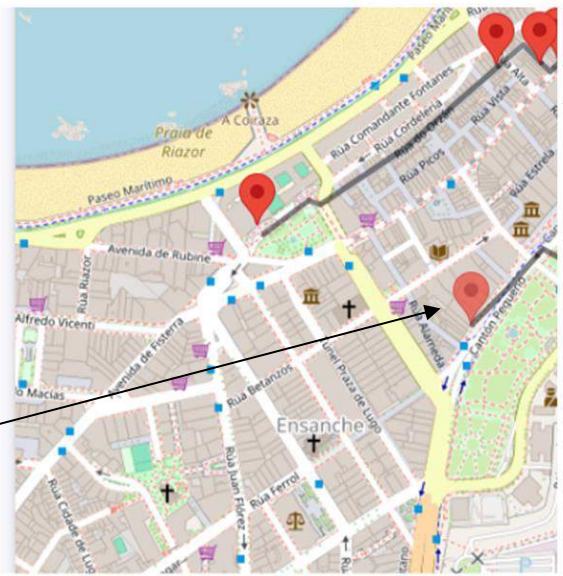
Visual HTML

Párrafo

ABE

Visual

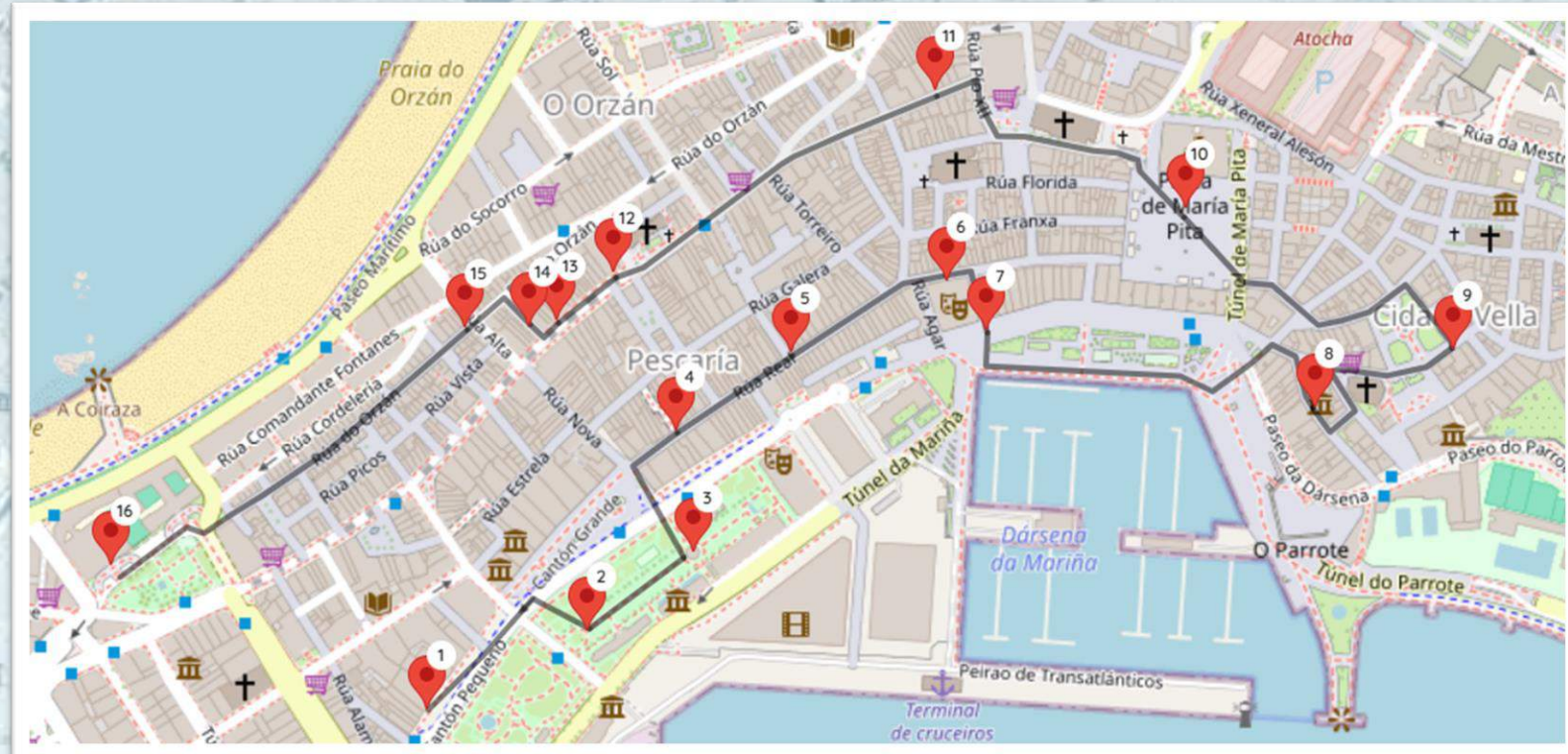
HTML

REALIZACIÓN DO MAPA

5. Percurso sonoro

- Circular
- Puntos aproximadamente equidistantes
- Accesible (movilidade reducida)
- Atractiva musical e visualmente

REALIZACIÓN DO MAPA

REALIZACIÓN DO MAPA: NARRACIÓN E REALIDADE AUMENTADA

Narrador

- Personaxe “literario”
- Narración entre punto e punto

Realidade Aumentada

- Arquitecturas desvanecidas:
Circo Teatro María Pita
- Fachadas de edificacións: Casa
Adalid e Gaos
- Interiores: Teatro Principal e
Tenda Canuto Berea

CONCLUSIÓN

- **Musicoloxía Tradicional + Musicoloxía Dixital = “Musicología Moderna”**
- Tecnoloxía como medio de enriquecemento para a comunicación, comprensión e transferencia de coñecemento
- Recuperación do patrimonio musical de forma inmersiva e práctica
- Formato múltiple (web e app)
- Itinerario = música + cultura + arquitectura + accesibilidade
- Novo “produto cultural” e “ferramenta de investigación” fundamentada

II Xeira CLARIAH-GAL

9 de maio de 2025
Facultade de Filoloxía (USC)

CARTOGRAFÍA SONORA: HUMANIDADES DIXITALES PARA A RECUPERACIÓN DO PATRIMONIO MUSICAL DE GALICIA

MONTSERRAT CAPELÁN
iHUS-USC

Estudios Históricos de Música en Galicia y América (ss. XI-XX). Consolidación
de Unidades de Investigación Competitivas, GPC, (ED431B 2024/047)

Galicia-América: Música civil, ideología e identidades culturales a través del
Atlántico (1800-1950). Retos 2020 (PID2020-115496RB-I00)

montserrat.capelan@usc.es

LAURA TOURIÑÁN MORANDEIRA
IH-CCHS-CSIC

ERC Spain on Stage. Dance and the Imagination of National Identity
(ERC-2023-COG: 101125179)

laura.tourinan@cchs.csic.es